

fer, hvor man navnlig turde vente fæbrelandskjerlig Tilslutning til en Ordning og Afgjørelse af dette saa vigtige Spørgsmaal, vilde kunne udrette Meget for en god Udvikling af disse Forhold. Jeg skal ikke komme ind paa at sige, hvorledes man har tilliet sig til det. Til at føre det igjennem og at føre Grundlovens Bestemmelser om Lehn, Stamhus og Jideifommisgodser igjennem vilde en Regjering, som tæller i sin Midte Mænd fra disse Samfundsklasser, være særdeles velstillet, men hvor moderate Fordringer man end i den Henseende er fremkommen med, er man kun mødt med den samme afvisende Kulde, hvormed man har mødt vore Fordringer i andre Retninger. Selv hos de taalmodige og besindige Folk kan Udholdenheden høre op, og det er billigt at indrømme, at det Samme kan være Tilfældet med det danske Folk. Det er en Svækkelse for Friheden, at Spild af lang og kostbar Tid naar man nu i 3 Aar saaledes har lidt og stridt med og mod hinanden uden at føre Noget frem. Dette er imidlertid kun de enkelte Spørgsmaal, dette angaar kun den høje Regjerings og de enkelte Medlemmers forskellige Syn set vort paa de forskjellige Sager, denne Strid gjælder altsaa mere en Trængt paa Frihedens Træ end om selve Træet, og Stillingen kunde have været en anden her i dette Dieblit, dersom det var blevet ved denne Strid. Maafe man da ogsaa kunde have fundet sig i at se Tiden an noget endnu, men det har Regjeringen ikke villet. Regjeringen har mødt ligeoverfor os med en Være, der ikke er overensstemmende med Grundloven. Det er derfor ikke længere Frugeter af Træet, man har villet strides om, men selve Frihedstræet. Gjennem den høitærede Konseilspræsident har Regjeringen meddelt os, at Folkethinget kun er en ligeberettiget Faktor af den lovgivende Magt. Saaar hørte vi fra den høitærede Kultusministers Læber en Freistilling af Ligeberettigelsen af tre opstillede Statsmagter, den udøvende, den dømmende og den lovgivende. Folkethinget skulde kun være den ene ligeberettigede Treiedel af den lovgivende Magt, en Niendedel af hele Maskineriet, og det var vel saaledes sluttelig en lille Sufferkugle, som en eller anden politisk Sufferdottor kan borteskamotere ved en eller anden Leilighed. Stemmer dette med ærede Herrers Udtalelser i Tale og Skrift, stemmer det med den Land, der blev neblagt i vor frie Forsfatning og stemmer det — jeg skal blot her tage et enkelt Ord ud af de Herrer Hørreres Mund blandt mange — med den Rænte, der er fremsat af Orla Lehmann, at Folkesuveraniteten fandt hos os sin legitime Guldbyrdselse i Grundloven? Tale vi om Ligeberettigelse ligeoverfor de to Thing, da turde det dog være afgjort, at Grundlovens Bestemmelser, hvor forsigtig de end fremsættes, give Folkets umiddelbart valgte Repræsentation, Folkethinget, en afgjørende Hovedindflydelse paa det vigtige Lovgivningsspørgsmaal for Statsmaskineriets vilige og ustandseede Gang, Finantsloven og samtlige Be-

villingslove. Jeg skal ikke udvikle, hvilken Hovedbetydning der der ligger til Fordel for vor Anskuelse, naar vi sige, at det er en urigtig Fortolkning af Grundloven, som den ærede Konseilspræsident har fremsat om Ligeberettigelsen. Gaa vi bort fra denne Hovedbestanddel af Lovgivningen, saa erkjende vi og have altid erkjendt, at der i den øvrige Lovgivning er en formel statsretlig Ligeberettigelse tilstede mellem Rigsdagens to Thing, men man vil erkjende, at der i Ordets dybere moralske Forstand ikke er Ligeberettigelse, thi da saar Folkethinget ifølge sit hele Udspring fra Folket ifølge sin med korte Mellemrum fornyede Forbindelse med Folket i et andet Forhold til Staten, som er Folket, end det andet Thing. Deraf kommer den større berettigede Indflydelse, naar vi tage Ordet i dybere og moralsk Betydning. Dette viser Historien overalt, og det er tilvisse ogsaa Grundtanken hos os. Naar man derfor her vil opføre den Læresætning om Ligeberettigelse, og deraf vil søge at udlede, at de to Thing ere f. Ex. i samme Forstand Folkerepresentationer, da turde jeg dog anmode om, at man vilde skænke de Bestemmelser, hvoraf disse Thing udgaa, nogen Opmærksomhed. En Femtedel af Landstinget udnævnes af Kongen, og to Femtedele vælges af et Antal af omtrent Tusind Mænd, dette giver tilfammen otte Femtededel af et Thing, der er udgaaet ved Valg af et mindre Antal Borgere i Samfundet, end mangen en Folkerepræsentant er valgt med, og de øvrige ere fremtraadte ved middelbare Valg dels af Høttelkattede og dels efter den almindelige Valgrets Principer; men dels ved denne Valgmaade, og dels navnlig ved den langsomme Fornyelse ikke i en saa levende Forbindelse med Folkewillien, som dette Thing. Naar man f. Ex. 7 Aar efter, at man er valgt — vi have nylig haft et Exempel i den Retning — udgiver sig for Folkets Talsmand, fordi man kan være valgt middelbart af de almindelige Vælger, saa svare de almindelige Vælger. Fordi Du engang i den graa Oldtid havde det daværende Valgerkorpsets Anskuelse for Dig, derfor kan Du ikke siges nu, da mange Tusinde Vælger i hver Folkethingsreds ere traadte frem med yngre og friskere Kræfter, at være den Kredsens fulkelige Talsmand, hvorfra Du er udgaaet. Alt dette forpligter os altsaa til at være varfomme med Ordet „Ligeberettigelse“, undtagen i den Forstand, at vi søie til, Ligeberettigelsen i formel statsretlig Betydning, og dette have vi altid erkjendt, haade dette og Betydningen af, at Rigsdagen saaledes havde to Kamre. Naar man giver ethvert Thing sin rette Begrænsning og ikke indskrænper det ene aldeles under sin egentlige grundlovmæssige Betydning og udvider det andet Grundset langt ud over det, som grundlovmæssig er dets virkelige Betydning, naar man giver enhver Ting sin styrke i den rette Begrænsning, saa vil en Samarbejde til Held for Friheden blive mulig,